„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију
(У сребру.)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 137. У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 11. (23.) СЕПТЕМБРА 1879. ГОДИНА XIV.

У НОВОМ САДУ 10. септембра.

Понајважнији дневни догађај у међународној политици — то је нови састанак кнеза Бисмарка с гр. Андрашијем, или у право враћање посете Андрашију од стране Бисмарка. Састанак је тај због неке мале бољетице бисмаркове одложен за један дан доцније, но што је из прва удешено било: место у суботу, Бисмарк је требао доћи у Беч у недељу. О том састанку дигла се по јевропском новинарству читава поплава од комбинација и нагађања у погледу његове цељи, тако да би био врло мучан посао, све те гласове прибрати, а још мучнији изнаћи међу њима истинити и прави. Не може бити сумње, да тај састанак нема политичког значаја, али одредити му праву цељ, то би у ово доба, где су одношаји међу јевропским силама толико замршени и укрштени, по готову био сисифски посао. Најпре ће бити, да ће тај састанак допринети, да се ти одношаји боље расветле и обележе, али тешко да ће им дати конкретна облика. У том смислу ваља тумачити и предстојећи састанак Вадинктона са Сализберијем. Од поменутих силних комбинација, што се надовезују на те састанке великих државника, мислимо, да је вредно прибележити, шта је познати паришки дописник „Тајмса“, Бловиц, јавио свом листу о Сализбери-вадинктонову састанку. Он је телеграфисао:

„Цео новинарски рат међу Русијом и Немачком, остентативна заћевица међу Бисмарком и Горчаковом, нежност последњег спрећу Француске и руски нападаји на Инглеску, све то није ништа друго, него дипломатска комедија, приређена тога ради, не би ли Француску из њезине резерве измамили и показли, како је она готова, да с Русијом склопи алијансију. Све је то дубоко заснован план бисмарков, срачуњен на то, не би ли нашао излике, да ту алијанцију пред Јевропом денунцира и Инглеску отуђио од Француске. Није то првина, да Бисмарк покушава, да од тобожње француско-руске алијансије гради капитал, како би ослободио одношај међу Француском и Инглеском; није првина да се претвара, као да влада непријатељство међу обема канцеларима, које у ствари не постоји. Све је то гола комедија, којој Французи не смеју веровати. Бисмарк не сматра своје дело за довршено, и Француска му је још непрестано, као год и од пре, главна брига. Француска га никад не сме пустити из вида и мора слепа и неосетљива бити за сву нежност Русије спрећу Француске, као год и за њену остентативну мржњу на Инглеску. До тог закључка за цело ће доћи и Вадинктон и Сализбери.“

После састанка јевропских државника свет живим интересом прати догађаје у Афганистану. Инђијски поткраљ званично јавља у Лондон, како је 26. августа писао емиру Јакуб-кану, јављајући му, да шаље велику војску у одмену инглеског посланства у Кабулу и позива га нек иде на руку инглеској војсци колико год више узможе. Емир је одговорио 30. ист., велећи како се обрадовао поткраљеву писму и како му је одлахнуло, дознавши за његово пријатељство. По ново од срца жали, што су се догодили они жалосни догађаји у Кабулу, али човек се не може борити против воље божје. Нада се, да ће бунџије брзо казнити, те тим показати своју искреност, Има осам дана, како се он држи само помоћу добрих услуга пријатеља, које утишавањем, које заваравањем бунтовника (многи људи од велика положаја побунили се), али он бодро мотри и узда се у свемогућег, да ће скорим добити прилике, да Инглеској покаже своје искрено пријатељство. Тако емир. Не питајући е да ли је њету искреност или лукавост диктовала то писмо, из догађаја, што су се међу тим развили у Афганистану, види се да он нема снаге, да устанак угуши и Инглезима пође на руку све кад би хтео. Сам емир јавља инглеском ђенералу Роберту, да се афганска покрајина Херат сва у на крст узбунила и листом дигла на оружје, Гувернер и војени заповедник убијени. И у Кохистану букнуо устанак, по што је емир кохистанске воће поубијао и по што су већина бунтовника у Кабулу били кохистанци. У целом Афганистану влада прави каос. Најновије вести опет веле, да је Јакуб кан у целој кабулској афери невин. шта више он је, предвиђајући погибао, опомињао Кавањара, да се уклони и чува. Међу тим инглеска се војска с једне стране од Кандахара кренула на Херат и с друге на Даку.

Из Београда се јавља, да српско ратно министарство развија врло велику делатност. У новоосвојеним крајевима нарећени су теориски курсови за све официре народне војске до мајора. Даље имају ове вести из Београда: Руски велики кнез Никола доћи ће скорим у походе у Србију. — Ако кнез Милан узиде још ове јесени на страну, походиће дворове бечки, берлински и петроградски. У осталом још није ништа дефинитивно углављено о том путу. — Прорачун за идућу годину закључиће сувишком од 1 милијуна и 200.000 динара. Финансијско стање у Србији знатно се побољшало за прошлих месеци.

Избори за српски црквено-народни сабор.

Костајница 4. септембра 1879. (Допис). Да видимо, што је изборима за карловачки конгрез предходило. У Рујевцу, код проте Драгишића, бијаше почетак — како неће? та он је крштени кум Грујичићев. Главни кортеш био је парох љубински Јоцо Живковић; у својој великој ревности није жалио ни труда, ни трошка јербо је у кратком времену обишао сав костајнички и неки део петрињског протопопијата, истакнуо за свештеног кандидата свог брата свештаника Николу; катихету на великој раковачкој реалци: Нико ништа не би имо против тога кандидата, да је то предходно ишло правим и законитим путем, но ту се ишло странпутицама и маневрисањем, јер његов брат Јоцо алирао се потајно са Грујичићем, да нико није знао, осим њихових родова, који су неуки народ завели. Дакле у Рујевцу је био темељ договора и уговора, почем је предбјежна конференција у Подови држана код пароха Н. Орловића, овај има сестру Тихомиру за супругу, — ту је парох љубински Матија Паук, који има сестру Живковићеву за супругу, а још је ту и парох Кос, зет пароха Орловића, та то је читав консорцијум, увјерен о својој сили и моћи, која се лако превагнути неда. Та су се господа завјештала, да ће солидарно радити, а лагно могоше, јербо њихове парохије дају највише бирача по броју душа. Дође и дан избора. Прото је био, како је већ од пре удешено, изабран за председника бирачког одбора, да руководи тај бирачки акт. Око председника с једне стране сједно је владин повјереник, котарски предстојник Мраовић, а са друге стране овоградски повјереник сигурности Клашња; но и то није довољно било нашем врлом председнику, — он да увелича ту свечаност, нашао је за добро још два сережана, наравно са пушкама о рамену, довести дати на велику саблазан народну, а на своју велику бруку и срамоту. Верификација трајала је дуго уз велику хуку и буку, али и та прође уз примедбе неких интелигентних бирача. Видило се, да председник прото није дорастао да руководи овај народни свечани посао, те су многи говорили: „О боже! чудне слаботиње од проте“. Почем се за кандидата знало, почело се гласати, и то од Рујеваца почевши, како се могу и други на њих угледати. Но мјесто каквог програма, стаде викати и бираче упућивати ног Кос, кога да бирају, говорећи: „Не треба нам доктори, кожуси нас ране“, а поп Паук му је, расплетавши своје танке мреже, секундирао и вјерно га у том подпомагао. Ова два попа прави су кепеци, то што им не досиже тјело, то бјесном виком надокнађују. Жао нам је да се Живковић Јоцо дао навести, да у солидарност ступи за Грујичића, с тим је Грујичићу помогао, а свом брату Николи не хотећи одмогао, јербо кад су видили други бирачи, какве су се ту интригуе плете, дадоше своје гласове свом пређашњем заступнику, свештенику Паји Пајићу, који је, по што је већ у петрињском сраву апсолутну већину имао, за оба среза за посланика изабран. Још ми је овде примјетити, што сам чуо од вјеродостојне особе, да је Грујичић својима бирачима био дарежљив и пре избора, а после подне ликовало се до воље божије на његов рачун у гостиони Срнића. И Живковићи били су се већ надали, да је побједа њихова готова, дочим је Јоцо од свога шуре Бастаића добио телеграм, да се надају повољну успјеху, али како се пошуњише, кад се из једне собице Срнићеве од једне мале, али ваљане дружинице заори: „Живио Паић! Живио Паић!“ а то је ликовање било на телеграфску вјест из Петриње. Ова епика довољно карактерише наше мрачњаке и незнаљце; нека их зна српски свијет.

Из листова.

„Новоје Времја“ иронично пише о посети кнеза Николе у Бечу и дознаје о том ове подробности: Само брига и свакидашње потребе Црне Горе одвело је кнеза Николу у Беч. Није ни бар пожелео, да о будућности земље поведе разговор. „Мир и тишина преко су нужни мојој земљи,“ рече он гр. Андрашију, „ако нужда у народу подржи, народ ће морати ван земље тражити заслуге.“ Осим тога рекао је кнез мађарском великашу, да су Срби у новопазарском санџаку једног истог племена с Црногорцима и да су исти као брђани сродни и у обичајима и навикама. „Управо,“ рече кнез, „нема црногорске границе према новопазарском санџаку.“ То је све, што је гр. Андраши од кнеза Николе чуо. Резултат договора јест: 1. Црна Гора не може се разоружати обзиром на могућ устанак у горе поменутом санџаку. 2. Црна Гора вазда је забринута због нужде у земљи. Резултат збиља није особито утешан по Аустрију. У разговору с члановима владе другога реда рекао је кнез Никола, како ни мало не верује у мирно владање мухамедоваца у Новом Пазару. „Турски чиновник не може никад с једном руком радити,“ рече кнез, мислећи ту Порту, која по његову мишљењу једном руком потписује предају санџака а другом тајно спрема отпор у покрајини тој. Некакав барон (вели се, да је дописник новинарски) мучио је дуго кнеза разним запитивањем, па кад виде да не може деликатним начином од кнеза ништа да дозна, а он без околиша запита: Е да ли се Црногорци још једнако надају помоћи од Русије? „Црна Гора знала је вазда ценити пријатељство Аустрије“, одговори кнез и окрене се.

ДОПИСИ.

о/с **Из Баније** 1. септемба. (Српско биралиште у Глини. Резултат избора. Политични морал. Оцјена ситуације. Равно. Ја ћу овде своје субјективно мишљење изрећи даћу грађу и окосницу, па нека после јача од мене умна која сила освијетли нашу овамо српску радњу народа ради. Јер ми морамо још много учити, па да сви познати можемо дисциплину српску, а и морал политични и народни. Ево дакле шта је у ствари.

Од 230 мислим позваних бирача од обадва наша среза дошло је свега скупа 180 бирача. Изостало је њих 50 бирача с разних узрока. Сва је прилика и овђе да је какови „дифтеритис“ потајно и овамо играо своју улогу . . . То мимогред. Изабрани су посланици световни г.г. пуковник у миру Никола Чудић и капетан Никола Милић оба „племића“. Свештенички избор задао је више посла на веће чудо наше, а код толико јаке опомене од стране српских родољуба у „Застави“ а и приватно. Ипак је пређашњи наш заступник г. Симо Тодоровић остао у мањини са 58 добивених гласова, а према г. Вењи Алинчићу, коме је агитација звана и непозвана, па чак и са корупцијом, а и притиском од стране (некога „краљевскога!“) комесара набијено 122 гласа.

Овај красни Алинчић и сувише је нама познат али вама тамо није. Нешто му се већ у имену открива, пола чивутскога а друга пола турскога са српским наставком. Композиција ова оваплоћена је у високом премлакнутом стасу, дугуљаста лица, бјеличасте коже, смеђе косе, танке брадице, присукана брчића, фиђфиријћкога држања са бијелим „форхемтлом“, укрућеним „шпицкрогном“ обично са помоћним „соненширмом“. Наш Вењо има нешто ријечи, али ту нема смисла. Но уз јаку порцију на „огледалу“, спада даља оцјена његове умне равнотеже на психиатре. Ја ћу само толико рећи да Вењо чата неко прописано „слово на св. Ђурђа а његове ријечи ово: „. . . св. Ђурађ био је млад и лијеп — као ја . . .“

Него наш Вењо Алинчић уздигао се је на биралишту до свога апогеја: тако ја на пр. неку торбу цедуља довукао, те је раздавао тко је тео а „цедуља је уједно била асигнација на крчмара глинскога г. Гребљановића „на три дана препитанија“. Још је Вењо оштимао се против свјештеника. „Свјештенство“ у опће бијаше „шиболет“. Ово су његове фамозне ријечи: „Ја ћу поповима подрезати хаљине, оглодали су већ све штрикове црквене . . . да је поповима само звонити, вечерњу и утрењу чавати — — покапали су књиге црквене воском . . . баш ћу ја све против попова неваљаца такових што будем мога и немога радити на сабору грчко-источном. И тако даље.“

Овдико сам ја могао разабрати што он помршене и недозвано изваљиваше на своја лијепа усташца. Па нека је овај и онај крчмар гледао да се окористи тога дана, нека је још који вјеровник понадао се, да ће му Вењо дугове своје што прије а од „дневница“ исплатити. Тако само могу ја разумијети агитацију неких Глињана (а још Србаља) за Вењу лијепога а иначе најмањо је њих који познају наш српски сабор и високу задаћу на сабору. Немају ни своје српске школе, а камо ли да што ваљано сви читају о своме српству и народној судбини.

Него има нешто друго што је сувише „фермутлих“. Од куда на пр. да дође на српско биралиште краљевски комесар? А збиља је дошао ц. кр. котарски пристав Лукачевић, нетко вели да је Србин. Па онда од куда да „комесар“ — гласа. А овај је још и штапом лупао о сто и викао: „Ја сам вама звоно . . и ја сам за Вењу! . . .“ Та такови мора он да је „Србин“. — Али шта значи још друго нешто? Ево на пр. ово: Од куда ц. кр. учитељ грађанске школе г. Ратковић као „Хрват“ да онако ватрено и окретно агитира за Вењу. е то баш за Вењу. Шта то и слично значи. Ја незнам. Него чудно ми се то види. Није ли у томе пуки брат онога познатога — „дифтеритиса“? а Вењо је богме наручније оруђе за саблазан и растрој српског народа од сваког другога, што виђесмо ту лијепих кандидата. Код Тодоровића на пр. не иде богме таково „масло.“ А драго нам је што није ишло зар ни код Пера Велебита, па најпосле знаде супрегнути и капелан Лемаић, који је иначе доста наклоности донио међу нас, када је пропутовао кроз бијели Плашки овамо.

Па није чудо да је у „жагору“ изгубио се један прото Јово Борота, који је овамо од уважени а и од самога г. проте Беговића препоручиван и похваљиван одмах, ако тј. Тодоровић не би хтјео као стари посланик наш.

Видите! Овђе је доста грађе да се огледа политичан морал и оцењује наша ситуација. Ја мислим да сви појави и без мене доста јасно и гласно говоре, е је не бути никоме приијерено) овђе нека жаока на Србље и српске општине што и овамо непожурисмо се а са — „поузданицама“ . . а и? . . . Биће тако нешто, а можда и још друго нешто. Има ту порција и оне агитације, коју су разавили велики Хрватя; па политика „застрашивања“ из Загреба и Плашкога. То је свјештенике понајвише уплашило, те не читију (као од пре) баш ништа, јер су српски листови овамо „проклети.“ Једина Перна и Топуско чине изнимку па и на биралишту стајаху за старога посланика. Ту овима хвала до неба.

Него највише ми се понадасмо (а у оваким околностима) е ће наш Плашки са лијепом посланицом, бар после стеченога бољега искуства огласити се нама по народу и досвјетовати све и свију за српски народно-црквени живот и предстојеће изборе. То би сваку похвалу заслужило, а одбило би и сваку сумњу, јер на нашега Вењу гледајући, а и знајући његове неке денунцијације, које су и мимо очитих „штиклова“ Вењиних, збиља примане и људи прави здрави кињени пред „светим“ судом . . . велим: то и подобнаја“ вада знамо, одиста нам се намеће подозрење: да Вењо само вента ради танца по свирали „комесаровој“ а на овој другој страни тобоже сикће на „попове“, али му је улога — званичнаја-клерикалнаја.

Него ми за луду чекасмо на посланицу; већ нам дође неко туце параграфа од којих многи не могоше погодити ни када је дан избора и ђе је мјесто за биралиште. Бог а душа, неки помислише да то писмо позива нас листом и правимице у сам „Плашки“. А како ли га патријотично хрватске владике упућују своје свјештенство када је вријеме онима изборима. Е па тако је.

А што ћу дуљити: Скупимо све па изилази то да је у нас овамо и црква православна брига народу, а српски сабор му је светиња. То се види и на овоме биралишту, ђеје одређевано свакоме ђаволу, и старој напасти, која нас ни мало неостраши. Него са биралишта поднешен је јаки протест против смутљивога Вење Алинчића, па идемо да видимо и тога мајчина посланика. А није више далеко.

Бјељина 4. септембра. 1879. Почетком мјесеца јула о. г. буде изабран за учитеља на овдашњој школи неки Ј. Трифуновић учитељ (?) из Белецркве родом. Одмах за њим буде још један учитељ из Београда позван да би се могла школа што прије уредити и одпочети. Оба ова млада учитеља стекоше врло велико уважење од стране

грађанства који су ји врло љубазно примили не искајући шта више ни сведочбе њихове. Овом се није чудити јер је овђе у Босној така оскудица у учитељима да се општине морају ма са киме задовољити.

Учитељ Трифуновић не бивши ни пун мјесец дана овде, задужи се код више грађана што но веле „преко јего“. Видев да му повјерење код грађанства опада, зачне плести вигове појединим општинарима и своме колеги учитељу Панти Манојловићу тако, да су већ многи сумњали да ће с њиме посла имати. Штов. чит. нетреба томе ни мало да се чуде, наши би румљани н. пр. рекли „драги мој, има доста учитеља у српству, ниси за нас, изволи себи друго мјесто тражити“, али овде то бити не може прво из оскудице према учитељима, а друго најглавније што се учитељ несме одпустити без дозволе ц. кр. котарске области.

Први му је корак био да се завади са својим колегом Пантом, а цео се план показао да је хтео њега истиснути зато, што је Панта као млађи учитељ у школи над њим старији био, што је Панта имао већу плату за 100 фор. од њега, и што је Панта свагде боље уважен био од њега. Да се заваде није им много требало. Трифуновић је у свом предавању децу у I. и II. разреду батином и погрдним рјечима на учење дотеривао. Лепа просвета! бар ће дјеца псовати научити ако не што добро, та ко ће још воље на оно имати на што га силом и батином дотерујеме? Родитељи на многу тужбу своје дјеце узму их од Трифуновића и предаду учитељу Панти у III. и IV. разреда само да не сједе код куће, г. Трифуновић у јарости тужи целу општину власти, како га нико неће да слуша, како се родитељи мјешају у наставу дјеце, како недопуштају да се у школи латиница предаје итд. г. мајор Рауер — човјек на свом месту — управитељ котара Бјелине, — сазове општинаре заведе ред у школи и да Трифуновићу лепо савет: да гледа свог посла и чува лебац који је добио. Но Трифуновић никако немирује.

Једног дана дође Трифуновићу у посјету његов познаник г. М. из Јање, и не нашав га код куће посјети учитеља Панту. У свом повратку нађе г. М. у авлији један Трифунчев концепт и прочитав преда га учитељу Панти.

Панта се с концептом потужи председнику црквене општине који одма сазове седницу где једногласно закључе Трифуновићев одпуст.

Концепт гласи од речи до речи овако:

Visokoj ces. kr. zemaljskoj vladi
u Sarajevo.

Dolepodpisani usudjuje se preponizno visokoj vladi objaviti, da se od 1 jula o. g. nalazi ovdje u Bjelini učitelj poslat od ministarstva srbskog i daje sa sobom doneo sve školske knjige i mape, a sve se to može naći u sobi Pante Manojlovića učitelja.

Usljed toga podpisani preponizno javlja da isti učitelj vodi „političnu korešpodenciju sa inostranim (зар баш иностраним? г. Трифуновићу!) ministarstvom“, i prema ovom obština bjelinska da bi bolje harmonirala gleda na svaki način da dolepodpisanog učitelja odpusti jer se boji da im tajnu odkrio nebi, jer je dolepodpisani učitelj „rodom iz Belecrkve, svršeni pedagogista pančevački“, (ух ух сирома панчевачки педагогиста!)

Da je sve ovo istinito potvrdjujem i jemčim svojeručnim podpisom. **Joca Trifunović** s. r.
učitelj I. i II, razreda.

На молбу одбора да ц, кр. котарска област проти овој девунцијацији истрагу поведе и у без успјешном случају Трифуновића казни, — задовољи се власт да прими отпуст Трифуновићев нехтев никакве истраге водити.

Трифуновић дакле буде отпуштен и стечај се на његово мјесто распише.

Још нам остаје приметити да је г. Трифуновић овде први пут учитељовао, и да других исправа нема осим једне сведочбе где се вели да је нешто у Панчеву учио и у највећој нужди да може бити и учитељ. **Мир.** —

Фелдварац 5. септембра. Пре два дана обављен је испит на м. постојећој јеврејској школи. Како бејах позват, из љубопитства одох да чујем. Вукло ме је највише то, што има и неколико српске деце и што много пута слушах наше срп. деце родитеље хвалити наставу дотичног учитеља.

Испит је био већ одпочео. Затекох испитивање библије. Још ми се и сад, кроз лабиринат уха, таласају звуци вопроса учитељевих и дугачких отвјета дечијих, — онај брзи говор — оно блебетање, чисто сам себи не верујем да сам духом обдарено дете говорити слушао, већ — вештачки удешену машинерију. И то се код наших зове добра настава!

Но чујмо даље. После библије на реду беше природопис, — мишљах е ћу ванредно што чути. Кад а оно баш као и библија — вопроси и дугачки отвјети из књиге механично набубани о разним стварима, о амфибијама и др. о којима деца ни појма немају, тако — да ни једно дете из свега баш ни речи не разуме. О томе се уверих кад управитељ код више деце запита: да ли знаде дотични одговор и својим речима рећи, — на што га дете гледаше баш као да му ни питања разумео није. А и сам учитељ често одговараше да дете незна својим речима казати. — Сирота деца, — још ми и сад пред очима лебди жива слика успдахиреног лица њиховог и тужни погледи час на учитеља, час управитеља, као да би чиње помоћи тражити хтела.

После овог предмета на реду беше географија. И овде је метода мало час речена — нема ни трага од разумљивог учења. Механизам у највећем степену. Деца говоре жупаније, државе у Европи, воде и др. како су на вопросе и отвјете по књизи научила, али на мапи ништа не показују; тек по кад-кад ће наставник поносито с трском на мапи покасти коју реку или главну варош које државе узносећи себе — како је високоучен. — За тим се је прешло на рачун.

Овај предмет систематски се почиње учити тек у III. р. ове школе. У I. разр. а поглавито у II. уче деца само бројати и бројеве написивати. У III. разреду четири вида рачуна а у IV. учи се мал не све што у I. и II. разр. гимназије. Дакле и сувише. Али поред рђаве методе којом учитељ влада још много што шта и погрешно. Тако на пр. учитељ није на чисто са десетичним разломцима, јер брка ове са више именованим бројевима и др. — У опште свуда влада монотонија, с тога не хтедох даље ни слушати већ одох кући сажаљевајући децу нашу а и јеврејску.

Из наст. плана дознадох, да се осим поменутих предмета предаје још читање, писање (јевр. мађ. и немач. и историја Угарске. То су у главном сви настав. предмети. Предавајући језик је мађ. и немачки.

Наши желећи да им деца што пре науче мађарски и немачки диванити шаљу своју децу у ту школу, не мислећи шта ће бити с децом кад ту школу сврше и какву ће отуд науку изнети. Имамо жива примера који нам сведочи, да дете које је ишло у јеврејску школу — било је после тако затупљено да ни о најобичнијим свакидашњим стварима размислити није могло — у мислима беше сасвим ограничено. То се дете и данас још налазу у стар. разр. м. срп. школе и дотични учитељ се не може никад бог зна како с њиме похвалити.

Ја писах ово у интересу наше деце. Нека би ови редци нашли уплива код родитеља, да се у будуће не дају заслепљивати и благо своје најмилије у клици развића угушивати! **К—ић.**

Нови Сад 10 септембра. У „Српским новинама“ читамо, да је Емил Борштграв, досадашњи саветник белгијског посланства у Берлину, постављен за белгијског отправника послова и ђенералног консула у Београду.

— У именику народних заступника за српски сабор у Карловци увукле су се неке погрешке. Тако стоји: Ђорђе Влајковић, место Ђорђе Влаховић; даље Младен Младеновић, место Јоца Младеновић и др. Тоша Стефановић, место Тодор Стефановић Виловски што се овим исправља.

— Овамо је стигло немачко позоришно друштво под управом г. Г. Пфалца и отпочеће идуће недеље своје представе у дворани српског народног позоришта.

НОВИЈЕ.

— „П. Л.“ телеграфишу из Беча, да је у министарској конференцији 7. о. м. углављен прорачун и народно-привредни предлози, који ће се царевинском већу одмах при састанку му поднети, и углављен дан, кад ће се веће састати.

— Истом листу јављају, да се 7. о. м. војвода од Виртемберга са штабом вратио из Новог Пазара у Сарајево, Хусни паша пак сутра дан. Из Сарајева иде Хусни паша у Цариград, да поднесе султану извештај о уласку Аустро-угарске војске у новопазарски санџак. Почетком октобра вратиће се опет у Нови Пазар.

— У Београд је стигао руски железнички подузетник Барановъ са више банкара, тражећи концесију за грађење српске железнице.

— Српска је влада, као што „П. Л.“ дознаје, спремила предлог за овогодишњу скупштину, којим се из основа преустројава српска убојна сила. Место 8 батаљона стајаће војске образоваће се 18, сваки од 1000 људи у мирно доба. Коњица ће имати 6 ескадрона. Народна војска делиће се од сад не на три, него на две класе и бројаће 160 батаљона или 120.000 људи. И мухамедовци ће се узети у војску, али не ће сачињавати засебна одељења. На турској граници подиће се 8 опкопа и три повећа градића саградити.

— Јавља се, да ће ђен. Игњатијев бити опет постављен у дипломатску службу, и то, да ће Русију заступати у Пекингу.

— Убилац, што је 5. о. м. хтео султана да убије и обранио тројицу стражара, пошда био ухваћен, Румун је. И његов је брат ухваћен. Мисли се, да је убилац сишао с ума.

— „Пол. кор.“ јавља из Цариграда, да се Порта озбиљно занима стањем у Источној Румилији, које је сваким даном све горе. Против новог заповедника народне војске, Стрекера, диже се сваки час буна, те с тога се мисли, да се исти неће моћи одржати. Официри народне војске иште си за заповедника руског пуковника Кесјакова (родом Бугарина.)

ПОЗИВ

у редовну годишњу главну скупштину

„МАТИЦЕ СРПСКЕ.“

У смислу устава „Матице српске“ позивају се сви чланови матичини да изволе доћи на редовну годишњу главну скупштину, која ће бити **у среду 12. (24.) септембра** о. г. у 9 сахата пре подне.

Из седнице управнога одбора „Матице српске“ у Н. Саду 13. (25.) августа 1879.

Председник „Матице српске“
Стеван Брановачки с. р.

Сава Петровић с. р.
актуар.

ИЗЈАВА.

Овим се лепо захваљујем славној општини сарајевској што ме је за свога учитеља изабрала. Ја бих се те дужности радо примио, али сам у Врбасу пре изабран, а од 1. септ. и школу држим; дакле свакојако немогуће је, да постанем сарајевским учитељем.

У Ст. Врбасу 7. септ. 1879.

Кузман Миловановић,
срп. нар. учитељ.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Изјављујемо овим како у своје тако и у име наше породице најтоплију захвалност свима пријатељима, знанцима и осталом многопоштованом грађанству, који при погребу наше незаборављене кћери, односно сестре **Марије Хаџић** рођ. **Оберкнежевић**, онако лепо саучешће у нашој превеликој тузи показаше. Нарочито пак захваљујемо сл. магистрату, гг. свештеницима, гг. професорима срп. вел. гимназије заједно са гимназ. омладином, гг. учитељима нормалне, и гг. професорима више девојачке школе, који нашој премилој покојници почаст указаше.

У Новоме Саду 10. (22.) септембра 1879.

Катарина Оберкнежевић, мати.
Филип Оберкнежевић, брат.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

КЊИЖАРА БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА
У ПАНЧЕВУ.

МАЂАРСКИ БУКВАР
за српске основне школе у Угарској.

I. ДЕО.

Написао **Ј. Какујаи,**
за српске школе прерадио **Јован Поповић**
управитељ више дев. школе.

Цена тврдо везаној књизи 16 нов.

Краљевски школски инспектор у Тамишвару г. Какујаи написао је мађарски буквар за немачке школе. Свуда, где се овај буквар употребљавао, показао се велики успех у мађарском језику, што нас је и руководило при издавању истога.

Буквар се овај разликује од других и тиме, што се у њему **уче деца познавати и читати мађарска рукописна и штампана слова** у једно и исто време.

Буквар је овај намењен II. разреду, а онде, где би се мађар. језик већ у I. разреду почињао, овоме разреду.

Како пак буквар без упутства не може ништа постићи, то излази у нас и

УПУТСТВО
ЗА ПРЕДАВАЊЕ МАЂАРСКОГ ЈЕЗИКА
у српским основним школама
Цена 35 нов.

Ту лежи управо сва **важност и целисходност** овога буквара.

Писац буквара, г. инспектор Какујаи објавио је српску прераду свога буквара Њ. Екселенцији г. министру Трефору, што је на повољно знање узето.

Ваљана метода, лепа израда и малена цена од **16** нов. препоручују овај буквар свима српским школама.

Умољавајући за многобројне наруџбине, дајемо купцима на више исти по **14** нов. а књижарима са 20%.

Панчево, августа 1879.

Књижара браће Јовановића.

Опроштај.

Овијем се праштам од свијух пријатеља и познаника, с којима се нисам могао састати прије мог поласка у Сарајево за професора на тамошњу српску ђимназију.

У Карловци дне 22. септембра 1879.

Светозар Поповић,
професор.

РЕД ПЛОВ. ПАРОБРОДСКЕ
од 3 маја 1879 до даље наредбе.

Од **Новог Сада** у **ЗЕМУН** сваки дан у ½ 5 сати после подне, осим четвртка.

Од **Новог Сада** у **ОРШАВУ:** понедељником, средом и суботом у ½ 5 сата после подне.

Од **Новог Сада** у **ТИТЕЛ:** средом и суботом у ½ 5 сата после подне.

Од **Новог Сада** у **БУДИМ-ПЕШТУ:** сваки дин око ½ 11 сата пре подне осим недеље.

Нови Сад 3 маја 1879. **АГЕНЦИЈА**

ОГЛАСИ.

С Т Е Ч А Ј.

У закладу Стевана Николића грађанина новосадског упражњено је једно место са годишњом стипендијом од 126 фор. за ученике Србе источне православне вере.

Од компетената захтева се, да молби приложе:

1. Крштено писмо.
2. Сведоџбу сиромаштва у којој треба да се означи колико његови родитељи осим њега још деце имају.
3. Сведоџбу лекарску о стању здравља.
4. Сведоџбе из последње две школске године.

Питомац несме у једно и исто време две стипендије уживати.

При подели ове стипендије узеће се по тестаменту оснивача обзир на његове рођаке.

Молбе треба слати до 14. октобра по рим. кал 1879. потписаној општини.

СРПСКА ЦРКВЕНО-ШКОЛСКА ОПШТИНА
2—3 у Новом Саду.

О Г Л А С.

Имање моје које је у Књажевцу окружној вароши у Србији продајем га, земља орања, ливаде за кошење, земља под шумом као и земља под виноградом има до 500 дана, сва је земља у два парчета и до саме вароши а качества је врло доброг, у вароши је пак у госпоцкој улици плац кућни на коме може 7 кућа на фронту стати, на истом плацу постоји сада кућа, шупа, штала, зидан подрум, кош који до 20.000 ока кукуруза вата, бунар, камени мајдан са врло добрим каменом за зидање, млад воћњак и до 1200 чокота виноград плац је сав у огради, од куће на 200 фати постоји зидана воденица од тврдог материјала са 6 каменова на Тимоку где воде увек има довољно, до воденице је воћарица што сукно израђује а до воћарице и стрижница је постојала за даске, (смок) пад је воде на воденици велики и може се построити вештачки млин или какова фабрика, до воденице је млад воћњак и велика башта која по 100 дук. годишње кирију (аренду) вуче, једном речи имање је здраво велико и у свој околини најбоље притом до жељезнице куда је обележена може се за 8 сати на колима доћи, зато који има вољу исто имање купити нека ми се до 1 децембра 1879 год. јави где ће како за цену тако и за услове сазнати који су повољни. Адреса: Ljubomir S. Pirućanac ekonom in Knjaževac (Serbien). 3—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено место учитељског звања, при основној школи за I и II разред у Бељини. Плата је учитељска 350 фор. а. вр. слободан стан и огрев.

Учитељ је дужан још и у цркви појати. Они, који се за ово звање способни осећају нека своје молбе с доказима овомесном одбору до 6 септембра ов. год. ускоре поднети или лично се пријавити.

Из седнице у Бељини држаној 30 августа 1879.

Школски одбор:

деловођа: МАНОЈЛОВИЋ учитељ. — ДАКО ЈОВИЧИЋ, ПЕРО ТЕКИЋ, ПЕРО АРСЕНИЋ. 1—2

ХОТЕЛ „ПАРИЗ“
у Шапцу у Србији.

Првог реда у средини вароши на главној пијаци снабдевена свима потребама и удобностима и извесним прибором даје се под закуп од 1. новембра 1879 године. Ради погодбе и бљежег обавештања обратити се подписаним.

БРАЋА П. БАИЋ
3—3 трг. у Шапцу.

Трговина сукна и ћебета

Паје Радановића

У ОСЕКУ, доњем граду

препоручује своју новозапочету и добро снабдевену радњу са ердељским сукном (даровцем) од сваке врсте, наиме белог, натуралног и фарбаног.

К томе ћебета (гуња) ердељски, и такозвани тоцки бели и шарени са дугачком и кратком вуном, за покривање. Чутура у кајшеви.

Даље сваке врсте покроваца и ћебета за коње, све по најумеренијој цени. 1—6

Нек нам буде дозвољено, да високопоштоване госпође домаћице учинимо пажљивима на велику штедњу, која се у томе састоји, да се поред праве кафе

кафа од смокава

кува. Тиме се две користи постигну; 1) кафа добија пријатан укус; 2) цела ствар много јефтиније стане. Тако дакле препоручујемо нашу **кафу од смокава.**

Са 100 фор. јемчимо, да је наш еспап истинит и чист.

Почем се наш еспап од других подражава; то обраћамо пажњу на наш заштитни жиг. Кафа наша од смокава добија се у белим завитцима са златним натписом. Кафу ову од смокве произваља творница

Viktor Schmidt & Söhne
у Бечу Wieden, Aleegasse Nr. 48.

Главно стовариште у Новоме Саду у трговини: код **Емериха Дицгена и Браће Вагнера.**

SCHUTZ MARKE S&S REEL

БОНБОНИ
од
БОКВИЦЕ

за прса, од кашља, од промуклости, од слуза (Schleim), од тако званог магарећег кашља код деце (Keuchhusten.) Такођер против бола у плући и прсима.

Боквица је биљка, коју је бог створио за лек и спасење болујућег човечанства. Биљка ова има у себи ту силу, да лечи грпобољу и душник. Што се тиче нашег производа, јамчимо, да се у овим бонбонима налази чиста смеса од шећера и од сока од боквице. Чинимо пажљивим на наш заштитни жиг (Schutzmarke.) **Боквични бонбони** могу се добити код:

Victor Schmidt & Söhne
k. k. Landesbef. Fabrikanten, Wien,
Wieden, Aleegasse 48.

У Новом Саду: код гг. **Емериха Дицгена**; код браће **Вагнера**, **Д. Коде**; **Л. Ц. Јунгингера** у Петроварадину, **Мих. Ритер** Перјамош (Банат.) 18—200

Одговорни уредник др. Милан Ђорђевић. Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију.“ Српска народна задружна штампарија.